

Regler for merker og merkebruk

Debio

Debio

Innledning

Debio har merket mat og utviklet økologien i Norge i over 30 år.

Debios godkjenningssmerker er garantien for at varer merket med disse er produsert etter det gjeldende regelverket. Alle godkjente virksomheter kontrolleres årlig av en av Debios kvalitetsrevisorer for å sikre nettopp dette.

Debio eier og forvalter Ø-merket, Bærekraft-merket, samt valørmerkene gull, sølv og bronse for servering og matvarehandel. I tillegg sertifiserer Debio virksomheter og produkter med EUs økologilogo.

Debios godkjenningssmerker er viktige verktøy for å formidle at en produksjon eller produkt følger gjeldende regelverk innen økologisk og bærekraftig produksjon, og hjelper kjøperne i å navigere i markedet.

Alle virksomheter som er godkjent av Debio må etterkomme alle krav i dette regelverket ved henvisning til sin godkjenning i informasjonsmateriell, dokumenter, og på selve produktet. I merkereglene forteller vi hvordan du kan bruke disse merkene på produkter, i utsalgs- eller serveringssted, og i markedsføring for øvrig.

Debio

Innhold

Innledning s. 3

Innhold s. 4

1. Krav til merking og merkebruk s. 5
2. Godkjenningsmerker s. 6
3. Om bruken av godkjenningsmerkene s. 8
4. Profileringsmerker s. 9
5. Juridiske forhold s. 10
6. Merkeguide s. 11

1. Krav til merking og merkebruk

1.1. BEGREPET «ØKOLOGISK»

Betegnelsen «økologisk» er juridisk beskyttet, og for å markedsføre mat og fôr som økologisk må varen være godkjent av Debio. Dette gjelder dersom varen er påført opplysninger i ingredienslisten, merkingen, reklamen eller andre dokumenter og annet materiell, som henviser til den økologiske produksjonsmetoden og slik sett gir kjøperen inntrykk av at varen er produsert etter det økologiske regelverket. Markedsføring av produkter som økologiske kan kun skje når hele produksjonen og håndteringsprosessen er godkjent av Debio.

Servering av økologisk mat omfattes ikke av økologiforskriften (forskrift om økologisk produksjon og merking av økologiske landbruksprodukter, akvakulturprodukter, næringsmidler og fôr) og det forutsettes ingen Debio-godkjenning for servering og catering av økologisk mat. Debios merker kan imidlertid kun brukes etter godkjenning av Debio.

Markedsføring og informasjon om økologisk mat og landbruk skal ikke være villedende (jmf. matloven). Det offentlige tilsynet med forbruk av økologiske produkter i storkjøkken og lignende virksomheter, er en integrert del av Mattilsynets øvrige tilsynsaktivitet i forhold til redelig omsetning.

1.2. DEFINISJONER

Med *økologimerking* menes merking av et produkt med opplysninger som gir forbrukeren inntrykk av at produktet er helt eller delvis økologisk.

Med *merkebruk* menes bruk av Debios Ø-merke eller andre av merker som Debio forvalter. Bruken av Debios merker er regulert gjennom varemerkeloven, og kan benyttes som:

- **godkjenningsmerker** på produkt eller produktemballasjer
- **profileringsmerker** i servering eller matvarehandel

Alle merkene kan lastes ned fra debio.no, og skal brukes i tråd med merkeguiden som følger med nedlastningen, samt dette dokument.

2. Godkjenningsmerker

Godkjenningsmerkene kan kun brukes av virksomheter godkjent av Debio. Det skal gå frem av emballasjen hvilken virksomhet som har avtale med Debio om bruk av merke.

NO-ØKO-01

2.1. Ø-MERKET MED KODENUMMER

Ø-merket brukes for merking av produkter som oppfyller kravene i økologiforskriften og er godkjent av Debio. Ø-merket kan brukes av virksomheter som produserer, bearbeider, lagrer og markedsfører økologiske produkter. **Kodenummeret NO-ØKO-01 er obligatorisk for alle virksomheter som produserer og tilbereder. Kodenummeret skal være godt synlig og lettleselig. Les mer om krav til merking i kap. 2.7.1.**

2.2. Ø-MERKET UTEN KODENUMMER

Ø-merket brukes for merking av produkter som oppfyller kravene i økologiforskriften og er godkjent av Debio. Ø-merket kan brukes av virksomheter som produserer, bearbeider, lagrer og markedsfører økologiske produkter. **Ø-merket uten kodenummer benyttes i de tilfeller hvor det norske kodenummeret NO-ØKO-01 ikke er obligatorisk.** For eksempel i hyllemerking eller merking i servering av godkjente produkter; på kommunikasjonsflater som nettside, eller dersom et produkt produseres/tilberedes i et annet land og Ø-merket settes på der. Les mer om krav til merking i kap. 2.7.1.

2.3 DEMETER-MERKET

Demeter-merket brukes i kombinasjon med Ø-merket for merking av produkter fra biologisk-dynamisk produksjon. Demeter-merket eies av Biologisk-dynamisk Forening.

2.4. BÆREKRAFT-MERKET

Bærekraft-merket brukes på produkter fra bærekraftig fiske og fangst som er godkjent av Debio i henhold til KRAVs regler.

2.5. EU-LOGO

Det er frivillig å bruke EU-logoen i Norge. Bruk på varer som produseres, tilberedes o.l. i Norge forutsetter en godkjenning fra Debio.

2.6. KODENUMMER

Debios kodenummer er NO-ØKO-01

Debio

2.7. KRAV TIL MERKING

2.7.1. Økologiske produkter

Ved produksjon og tilberedning (herunder pakking/merking/ommerking) av økologiske produkter i Norge for det norske markedet kan virksomhetene velge mellom følgende merkingsalternativer:

- **Ø-merket + NO-ØKO-01**
- **EU-logo + NO-ØKO-01**. Kodenummeret skal da stå i samme synsfelt som EU-logoen. I tillegg skal opprinnelse på råvarene angis.
- **Ø-merket + EU-logo + NO-ØKO-01**. Kodenummeret skal da stå i same synsfelt som EU-logoen. I tillegg skal opprinnelse på råvarene angis.
- **NO-ØKO-01**

Kodenummeret skal være godt synlig, lettleselig og påføres på en slik måte at det ikke kan slettes.

Hvis er produkt produseres/tilberedes i et annet land og Ø-merket settes på der, skal Ø-merket brukes uten Debios kodenummer. Hensikten med å angi kodenummer er å identifisere hvilket kontrollorgan som har kontrollert den virksomheten som har utført **siste del av produksjons- og tilberedningsprosessen**. Dette er viktig for sporbarheten i tilfelle det oppstår uregelmessigheter eller tvil ved et produkt. Settes det på flere kodenummer kan det oppstå misforståelser om hvem som har vært kontrollinstans ved siste produksjon/tilberedning.

Veiledning for bruk av EU-logo for økologisk produksjon ligger her
https://ec.europa.eu/agriculture/organic/downloads/logo_en

2.7.2. Ingrediensmerkede produkter

Det kan gis opplysninger om innhold av økologiske ingredienser i et produkt som ikke fullt ut oppfyller kravene til å kalles økologisk. Dette omtales som ingrediensmerkede produkter og krever Debio-godkjenning på lik linje med økologiske produkter. Kravene til ingrediensene i slike produkter og merkingen av disse er beskrevet i Veileder foredling, import og omsetning kap. 2.1 b og c.

Ingrediensmerkede produkter regnes altså ikke som økologiske produkter og kan derfor ikke merkes med verken Ø-merke eller EU-logo, kun med Debios kodenummer.

3. Om bruken av godkjenningsmerkene

Debios merker er registrerte varemerker iht. lov om beskyttelse av varemerker. Mislighold av betingelsene for bruk av Debios merker vil kunne medføre erstatningsansvar og utestenging fra merkeordningen.

3.1. Ø-MERKET, DEMETER-MERKET OG BÆREKRAFT-MERKET

3.1.1. Produktrelatert merking

Ø-merket, Demeter-merket og Bærekraftmerket kan, etter avtale med Debio, brukes på alle varer som er godkjent av Debio. Det skal komme frem av emballasjen hvilken virksomhet som har avtale med Debio om bruk av merkene. Merkene kan også brukes i trykksaker, utstillings- og reklamemateriell for godkjente produkter. Videre kan merkene brukes som illustrasjon i offentlig forbrukerinformasjon, presseomtaler, lærebøker og lignende hvor Debio og økologisk og bærekraftig produksjon blir omtalt.

Merkene skal være godt synlig og med lesbar tekst, plassert atskilt fra firmalogo/varemerke på en slik måte at det ikke kan være tvil om hva som er firmalogo/varemerke og hva som er godkjenningsmerke. De skal ellers brukes slik det står beskrevet i kapittel 2.7 Krav til merking.

3.1.2. Merking i butikk og utsalg

Butikker som selger ferdigpakke økologiske varer trenger ikke en sertifisering fra Debio. Ø-merket kan likevel brukes i tilknytning til godkjente produkter, for eksempel gjennom hyllemerking. Dette krever ingen forhåndsgodkjenning fra Debio, så lenge profileringen er direkte tilknyttet emballerte produkter som er sertifisert som økologiske etter EUs regelverk.

Bruk av Ø-merke uten direkte tilknytning til godkjente produkter er ikke tillatt. Bruk av Ø-merke i tilknytning til uemballerte/ompakkede produkter er ikke tillatt uten en sertifisering av Debio.

4. Profileringsmerker

4.1. VALØRMERKENE

Valørmerkene er et markedsføringsmerke som brukes for å profilere andel økologiske/Debio-godkjente produkter i servering eller matvarehandel. Valørmerkene kan ikke brukes for merking av produkter. Valørmerkene finnes i bronse, sølv og gull, hvor andelen økologiske varer måles i innkjøpssum eller vekt. Bronsemerket krever minimum 15 %, sølv minimum 50 % og gull minimum 90 % økologiske varer.

4.2. VALØRMERKE I SERVERINGER

For å kunne bruke Debios merker i tilknytning til serveringer gjelder Debios private *Regler for bruk av Debio-merker i serveringer*. Disse reglene omfatter merkebruk ved servering av økologisk og Debio-godkjent mat og drikke i storhusholdninger. Med storhusholdninger menes restauranter, kafeer, kantiner, cateringvirksomheter, fastfood-virksomheter, institusjonskjøkken, hotellkjøkken og liknende. Reglene gjelder som et tillegg til andre lovbestemmelser som virksomheten omfattes av.

Det er tre hovedkategorier for kontrollopplegg og godkjenning i tilknytning til merkebruk, inndelt etter virksomhetstyper:

- *enkeltvirksomheter* (selvstendige virksomheter som en kafé, restaurant, barnehager og lignende).
- *virksomheter med felles styringssystem* (virksomheter med én hovedenhet/styringsenhet og underenheter med ulik plassering, som hotellkjede, kommune o. a. foretak med felles administrasjon: disse kan ha én felles tilknytning til Debio).
- *arrangementer* (avtalebasert bruk av Ø-merket/Bærekraft-merket/valørmerker)

Etter godkjenning kan virksomheten fritt bruke valørmerket i markedsføring og profilering av sitt serveringstilbud.

4.3. VALØRMERKE I MATVAREHANDELEN

For å kunne bruke Debios valørmerker i matvarehandelen gjelder Debios private *Regler for bruk av Debio-merker i matvarehandelen*. Reglene gjelder som et tillegg til andre lovbestemmelser som virksomheten omfattes av.

Godkjenningen kan omfatte:

- *Abonnementsordning*: andeler med økologiske/Debio-godkjente varer som virksomheten omsetter. Godkjenningen gjelder ikke for den enkelte middagskasse, fruktkurv o.l. hvor kunden selv bestiller et utvalg.
- *Butikkutsalg*: enten samlet for butikkens omsetning eller spesifisert for definerte kategorier (for eksempel frukt- og grønt, egg, barnemat, etc.)

Det er to hovedkategorier for kontrollopplegg og godkjenning i tilknytning til merkebruk, inndelt etter virksomhetstyper:

- *enkeltvirksomheter* (selvstendige virksomheter som en dagligvarebutikk, abonnementsordning, o.l.)
- *virksomheter med felles styringssystem* (virksomheter med én hovedenhet/styringsenhet og underenheter med ulik plassering, som dagligvarekjede, kioskkjede o. a.; slike kan ha én felles tilknytning til Debio).

Etter godkjenning kan virksomheten fritt bruke valørmerket i markedsføring og profilering av sitt matvaretilbud.

5. Juridiske forhold

5.1.

Regler for merking av produkter fremstilt i henhold til økologiregelverket er beskrevet i forordning (EF) nr. 834/2007 og forordning (EF) nr. 889/2008, jf. Veileder økologisk landbruk og Veileder foredling, import og omsetning av økologiske produkter til den norske økologiforskriften (forskrift 18. mars 2017 nr. 355 om økologisk produksjon og merking av økologiske landbruksprodukter, akvakulturprodukter, næringsmidler og fôr). Merking og markedsføring av økologiske landbruksprodukter reguleres av økologiforskriften.

Bruken av Debios øvrige merker reguleres gjennom følgende regelverk:

- Regler for økologiske snittblomster og potteplanter til pynt
- Regler for økologiske juletrær og pyntegrønt
- Regler for økologisk kosmetikk
- Regler for bærekraftig fiske og fangst, KRAV-regler
- Regler for bruk av Debio-merker i matvarehandelen
- Regler for bruk av Debio-merker i serveringer

5.2.

Debios merker er registrerte varemerker, registrert hos Patentstyret.

5.3.

Dersom merking eller merkebruk ikke er rettmessig i henhold til økologiforskriften, lov om beskyttelse av varemerker, Debios private regelverk eller Debios regler for merker og merkebruk, kan sanksjoner iverksettes.

5.4.

Dersom en bruker av Debios merker trer ut av godkjenningsordningen, forplikter vedkommende virksomhet å avstå fra bruk av Debios merker, og ethvert merke som kan forveksles med Debios merker, umiddelbart. Det samme gjelder dersom en bruker blir underkjent for bruk av Debios merker.

Debio

Debios merkeguide

Under finner du en oversikt over alle Debios merker, henvisinger til filene i mappen du har lastet ned, samt en fargeguide til de forskjellige merkene.

*

NO-ØKO-01

Ø-merket med kodenummer

Trykk: Debio_O-merke_Kode_Vektor_CMYK_Trykkfil.eps

Web: Debio_O-merke_Kode_Web_RGB.png

NO-ØKO-01

Ø-merket med kodenummer | Sort-hvitt

Trykk: Debio_O-merke_Kode_Vektor_SORT_Trykkfil.eps

Web: Debio_O-merke_Kode_Web_SORT.png

Ø-merket

Trykk: Debio_O-merke_Vektor_CMYK_Trykkfil.eps

Web: Debio_O-merke_Web_RGB.png

Ø-merket | Sort-hvitt

Trykk: Debio_O-merke_Vektor_SORT_Trykkfil.eps

Web: Debio_O-merke_Web_SORT.png

Demeter-merket

Trykk: Debio_Demeter_Vektor_CMYK_Trykkfil.eps

Web: Debio_Demeter_Web_RGB.png

Demeter-merket | Sort-hvitt

Trykk: Debio_Demeter_Vektor_SORT_Trykkfil.eps

Web: Debio_Demeter_Web_SORT.png

Debio

Debios merkeguide 2017

Bærekraft-merket

Trykk: Debio_Baerekraft_Vektor_CMYK_Trykkfil.eps

Web: Debio_Baerekraft_Web_RGB.png

Bærekraft-merket | Sort-hvitt

Trykk: Debio_Baerekraft_Vektor_SORT_Trykkfil.eps

Web: Debio_Baerekraft_Web_SORT.png

Valørmerke Gull

Trykk: Debio_Valormerke_Gull_Vektor_CMYK_Trykkfil.eps

Web: Debio_Valormerke_Gull_Web_RGB.png

Valørmerke Sølv

Trykk: Debio_Valormerke_Solv_Vektor_CMYK_Trykkfil.eps

Web: Debio_Valormerke_Solv_Web_RGB.png

Valørmerke Bronse

Trykk: Debio_Valormerke_Bronse_Vektor_CMYK_Trykkfil.eps

Web: Debio_Valormerke_Bronse_Web_RGB.png

Debio

Farger

CMYK 100 - 0 - 85 - 55

PMS: 3425 C - 100%

RGB: 0 - 87 - 49

CMYK 34 - 0 - 85 - 0

PMS: 382 C - 100%

RGB: 190 - 208 - 65

CMYK 23 - 0 - 60 - 0

PMS: 382 C - 70%

RGB: 213 - 223 - 130

CMYK 100 - 0 - 85 - 55

PMS: 3425 C - 100%

RGB: 0 - 87 - 49

CMYK 23 - 0 - 60 - 0

PMS: 382 C - 70%

RGB: 213 - 223 - 130

CMYK 90 - 0 - 40 - 48

PMS: 323 C - 90%

RGB: 0 - 104 - 105

CMYK 32 - 0 - 20 - 0

PMS: 564 C - 80%

RGB: 187 - 222 - 212

Debio

Farger

● **CMYK** 30 – 38 – 100 – 2

PMS: 871 C – 100%

RGB: 184 – 151 – 49

● **CMYK** 42 – 34 – 31 – 10

PMS: 877 C – 100%

RGB: 142 – 144 – 148

● **CMYK** 20 – 64 – 88 – 9

PMS: 875 C – 100%

RGB: 189 – 108 – 55

Debio

Outline

I tilfeller hvor merket skal trykkes på en bakgrunn som gir for lite kontrast, legges det på en tynn outline i **hvit** eller **lys grønn**.

*

CMYK 23 – 0 – 60 – 0

PMS: 382 C – 70%

RGB: 213 – 223 – 130